

שנת התשנ"ט

הישיבה המאתיים ושלוש (רמג)

ביום ו' במרחשוון התשנ"ט (26 באוקטובר 1998) בשעה 15:00, בבית האקדמיה בירושלים.

הנוכחים: החברים ארי אבנר, שרגא אירמאי, אילן אלדר, יהושע בלאו, משה בר-אשר (יו"ר), אהרן דותן, אברהם טל, ישראל ייבין, קציעה כ"ץ, גד בן-עמי צרפתי, מנחם צבי קדרי, יהודה רצהבי; החברים-היועצים יעקב בן-טולילה, אברהם יבין, משה עסיס, שמעון שרביט; המנהל הכללי נתן אפרתי; עובדי המזכירות המדעית גבריאל בירנבאום, רונית גדיש, קרן דובנוב, ברק דן, מלכה זמלי, רחל סליג; עובדת הלשכה למינוח טכנולוגי בחיפה ירדנה ירב; יועצת הלשון ברשות השידור רות אלמגור-רמון; סמדר ברק ממכון מז"א; חברי הוועדה למונחי הזואולוגיה ד"ר דני גולני, פרופ' יהודה ורנר; חבר הוועדה למילים בשימוש כללי פרופ' נתן צתרי; יו"ר הוועדה לטכנולוגיית המידע במכון התקנים אמנון שפירא.

- א. הודעת הנשיא ובחירת ועדה לבחינת סגולות מועמדים לאקדמיה
- ב. שמות בעלי חיים
- ג. מונחים בטכנולוגיית המידע
- ד. מילים בשימוש כללי

א. הודעת הנשיא ובחירת ועדה לבחינת סגולות מועמדים לאקדמיה

מ' בר-אשר: אני מתכבד לפתוח את הישיבה הראשונה של מליאת האקדמיה לשנת התשנ"ט. לפני שנעבור לסדר היום, אני מבקש לומר דברים אחדים בשם שר החינוך והתרבות. בישיבה רמא של האקדמיה, הישיבה החגיגית לכבוד שנת היובל למדינה, שהתקיימה באייר התשנ"ח, נכח שר החינוך והתרבות הרב יצחק לוי. מאז חזר השר וביקר באקדמיה. הוא נפגש עם חברי המנהלה ועם מערכת המילון ההיסטורי, ושב

והבטיח כי יעשה להגדלת תקציב האקדמיה. התבקשתי למסור בשם השר כי הוא עמד בהבטחתו, וכי האקדמיה תיווכח בכך באחד בינואר 1999. ראשית לכול אני מבקש לכוון ועדה לבדיקת סגולותיהם של המועמדים לחברים ולחברים-יועצים באקדמיה. ישיבת בחירות תתקיים בקרוב, ואני מבקש להקדים ולשלוח הצעות. הרכב הוועדה המוצע הוא זה: א' אלדר, י' בלאו, א' דותן, א' טל (יו"ר), א' טרייניץ.

נבחרה ועדה לבדיקת סגולותיהם של החברים בהרכב הזה: אילן אלדר, יהושע בלאו, אהרן דותן, אברהם טל (יו"ר), אבנר טרייניץ.

ב. שמות בעלי חיים

מ' בר-אשר: הישיבה של היום היא "ישיבה של מילים". בסעיף הראשון, שכותרתו "שמות בעלי חיים", מובאות לאישור המליאה שלוש רשימות: ברשימה א חמישה עשר תיקונים והשלמות לרשימת שמות הזוחלים שפרסמה האקדמיה בתשכ"ג-תשכ"ד; ברשימה ב אחד עשר תיקונים והשלמות לרשימת דגי המים המתוקים שיצאה לאור בשנת תשמ"א; וברשימה ג מאה וחמישה שמות של דגי הסחוס, היינו הכרישים. מובן שלא נקיים דיון אלא על השמות שנתקבלו עליהם הערות והשגות. לשם כך נמצאים עמנו הד"ר דני גולני והפרופ' יהודה ורנר, חברי הוועדה למונחי הזואולוגיה.

הודעת הוועד המשותף לוועד המינוח ולוועד הדקדוק

1. ארבע-קו (רשימה א, מס' 11, 12)

בוועד המשותף נדונה הבעיה הדקדוקית של השם ארבע-קו: קשה לראות בתיבה ארבע תחילית כמו דר- או תלת- משום שזאת מילה עברית והיא נתפסת כשם מספר, לפי שימושה הרגיל. הוצע לחשוב על צורה שתמלא את תפקיד התחילית, כגון רבע-.

חבר הוועדה פרופ' יהודה ורנר ציין שהשם ארבע-קו ותיק ונפוץ מאוד; קבעה אותו ועדה של האקדמיה שדיוניה היו מעמיקים ביותר. (ראו "שמות בעלי-החיים של ארץ-ישראל", זיכרונות האקדמיה י-יא, תשכ"ג-תשכ"ד, עמ' 81.)

הוזכר שבמילון לכימיה כללית של האקדמיה נקבע הערך ארבע- (וכן תַּמֶּשׁ-, שֶשׁ- וכד') בתור תחילית המצטרפת ליסודות שונים, לפי התרכובת, כתרגום של tetra-, penta-, sex- (וכד').

לאור הנתונים האלה הוחלט שלא לשנות את השם ארבע-קו.

2. עמלץ (רשימה ג, מס' 6, 7)

מקור השם בפסוק "אתה רצצת ראשי לויטן תתננו מאכל לַעַם לְצַיִים" (תחלים עד, יד). עמנאל לעף הציע לקרוא את שתי המילים האחרונות בשינוי החלוקה לתיבות: לַעַמְלָצִי ים, בהוראת כרישים.

במאמר של דוד וציפורה טלשיר שפורסם בלשונונו לעם מג, הם מסבירים כי צורת היחיד צריכה להיות עִמְלָץ (כמו עִבְרָן), וכך השם נהגה בראשית שימוש, אבל מאוחר יותר נפלה טעות במילונו של גור ומשם הועתקה גם למילונים אחרים. בישיבת הוועד המשותף טען אחד החברים שהשם עמלץ, בין שניקודו בצירי בין שניקודו בקמץ, התחדש בעקבות השערה נועזת ומפוקפקת, ואין לאשר את השם. חבר אחר טען שאם השם קיים כבר עשרות שנים וכבר התפשט בציבור – אין מקום לבטלו, ואין פגם בכך שנוצר על פי השערה נועזת. חבר הוועדה לזואולוגיה ד"ר דני גולני אישר שהשם עמלץ נפוץ וביקש שלא להחליפו באחר. המליאה מתבקשת להכריע בוויכוח.

מ' בר-אשר: לפני שנפתח את הדיון בשתי הסוגיות שהביא הוועד המשותף לפני המליאה, נדון בהשגתו של האד' דותן על השמות המולחמים: ברשימה ב יש עִגְלָסַת (מס' 6), הלחם של עגול + לסת; ברשימה ג יש פְּרִישׁוּעַל (מס' 41-43), הלחם של כריש + שועל. מצד שני, הוועדה החליטה שלא להלחים את השם פְּרִישׁוּעַל (רשימה ג, מס' 3-5), לבל ייקרא כרישן ותאבד שקיפות השם. לדברי האד' דותן, אין ההלחמים דרכה של האקדמיה; יש בהם כדי לגרום לבעיות בנטיית השם המולחם.

א' דותן: מוטב לקרוא למילים אלו מילים מתחברות ולא הלחמים. מכל מקום, אין הן דרכה של העברית בכלל, לא רק של האקדמיה. דרכה של העברית היא שמיליה אינן מתלחמות. כמובן יש והיו חריגים, אך גם כשאנחנו מאשרים או קובעים מילים כאלה, צריך להיות ברור לנו שאנחנו חורגים בכך מדרכה של העברית. במיוחד עלינו להיות ערים לבעיית הנטייה. התנגדות עקרונית לדרך תצורה זו אין לי, בייחוד אם המילה כבר משמשת, אבל אסור לדעתי להרבות בה. לא מכבר התנהל כאן דיון בסוגיית כדור-רגל, והנטייה הייתה שלא להתיר את חיבור השמות. לפיכך ראוי כי נדון פעם אחת בשאלה העקרונית.

מ' בר-אשר: כדאי אולי להפנות תחילה את השאלה לוועדת הדקדוק.

י' בלאו: אינני סבור כן. מוטב שנחליט כאן. ברי כי ועדת הדקדוק לא תפסול את דרך ההלחם באופן עקרוני, אבל תמליץ – כפי שאמר האד' דותן – שלא להרבות בה, וכך נשוב לאותה נקודה.

ר' גדיש: בגלל הבעייתיות המיוחדת במתן שמות לצמחים ולבעלי חיים ייתכן שיש מקום להקל ולהתיר שמות מורכבים יותר משאנו מתירים במילים בשימוש כללי.

מ' בר-אשר: האם יוכלו חברי הוועדה למונחי הזואולוגיה לומר לנו אם השמות כבר מהלכים? זהו שיקול שאין להתעלם ממנו.

ד' גולני: בחלק גדול מן המקרים לא שינינו את השמות שבלקסיקון הזואולוגי של

ד"ר מנחם דור. לאחרונה יצאו גם לא מעט ספרים בעברית שהשמות הללו מופיעים בהם. אפשר לומר שהשמות כבר שגורים למדיי. כך, אגב, גם בעניין עמלץ.

י' ורנר: אני מבקש להעיר, כי כבר בשנת התשכ"ג כללה האקדמיה בין שמות הדור-חיים והזוחלים שפרסמה צפרדע בשם עַגְלָשׁוֹן, ואיש לא אמר אז שזוהי דרך תצורה פסולה או שנויה במחלוקת. הדג עַגְלָסֶת אושר בעקבות הצפרדע כבר בשנת התשל"ז. קשה היום לבוא ולשנות את הדברים. במתן שמות בזואולוגיה הפיתוי ליצור הלחמים הוא גדול. שמות רבים מבעלי החיים הם בני שתי מילים, והשאיפה היא להימנע משמות ארוכים יותר, הגורמים למבנים ולשרשרות מסובכים.

מ' ברי-אשר: מה, לפי דעתך, היא צורת הרבים של עגולסת?

י' ורנר: אינני יודע. בזה אני זקוק לעזרתכם. פעמים רבות נאמר בישיבות הוועדה למונחי הזואולוגיה שאנשי הלשון של האקדמיה יקבעו את צורת הרבים והסמיכות. המומחיות הזאת שלכם היא.

א' טל: ברשימה ב (מס' 9-11) מופיע שם הדג בַּיְנוֹן. מה דרך תצורתו?

ד' גולני: בַּיְנוֹן הוא למעשה בַּיְנוֹן.

א' טל: הרי לפנינו הלחם נוסף.

ש' אירמאי: גם מילים בשימוש כללי, כגון רפבל, ערפית, זרקור, נוצרו בדרך ההלחם וגם שמות רבים במונחי הזואולוגיה הקודמים, ואיש לא עורר את השאלה או הסתייג עקרונית מדרך התצורה. ככל שזכור לי, השאלה עלתה לראשונה רק בסוגיית הכדור-רגל. בשם העקיבות אני מציע לנהוג כפי שנהגנו עד כה, ולא לשלול עקרונית את דרך ההלחם. זוהי גזרה שהציבור לא יוכל לעמוד בה.

א' אבנר: אני מסכים עם האד' דותן שההחלטה על כדור-רגל היא מעין מחסום בפני הלחמים חדשים, אבל מסקנתי הפוכה משלו. על האקדמיה לאשר את כדורגל, שכן ההלחם הזה עומד בכל אמות המידה הדרושות: הוא נפוץ; אין כאן צורך בריבוי; ויש צורך לכנות את השחקן כדורגלן. עם זאת אני מסכים כי ראוי שלא להרבות בדרך תצורה זו, בעיקר כשהיזמה בידינו.

מ"צ קדרי: החשש העיקרי בהלחמים הוא מפני הנטייה: זכר ונקבה, יחיד ורבים וכיו"ב. אך אם בשמות פרטיים עסקינן, מרבית הבעיה אינה קיימת.

א' אלדר: עיקר הבעיה היא צורת הרבים.

י' ורנר: אמת, הוועדה למונחי הזואולוגיה וכנראה גם האקדמיה התייחסו בעבר

לשמות בעלי חיים כאל שמות פרטיים, מבלי לצפות שיטו אותם לזכר ולנקבה. למשל, לבנון ולבנונית הם שני דגים שונים.

מ' בראשור: לסיכום, ברור שכל הממעט בהלחמים הרי זה משובח, אך לעתים יש הכרח בליגונה. נצביע אפוא על אישור השמות עגלסת, פרישוועל.

הצבעה

בעד קבלת השמות עגלסת, פרישוועל – רוב גדול

הוחלט לאשר את השמות עגלסת, פרישוועל.

מ' בראשור: נעבור עכשיו אל פרשת העמליץ. כפי שנאמר בהודעה למליאה, מקור השם בהצעתו של לעף לקרוא בתהלים עד, יד לעמלצי ים במקום לעם לציים. השם נוהג היום, והשאלה היא אם להחליפו או להותירו על כנו, גם אם איננו אלא המצאה מלומדת.

י' בלאו: לעף היה בלשן גדול ומבין גדול בזואולוגיה בכלל ובבוטניקה בפרט, ואין לומר עליו כי היה רק הבוטנאי הטוב ביותר בין הבלשנים והבלשן הטוב ביותר בין הבוטנאים. הוא היה חריף, לעתים חריף מדי, והסיכוי שיש אמת בתיקון שהציע הוא כמעט אפס. הוא נסמך על אמליץ בערבית. השורש מל"צ בערבית פירושו 'חלק', ואותן חיות ים הן, לדברי הזואולוגים, חלקות. דא עקא שאמליץ בערבית נכתב באל"ף ולא בעי"ן. לכך מצא לעף פתרון: בשמות חיות אנו מוצאים לפעמים חילופי אל"ף בעי"ן. העכבר, למשל, היה אמור להיות כביכול אכבר, היינו גדול יותר בערבית, לשון סגי נהור. זוהי הצעה משובבת לב של אדם גדול, אבל אין היא יותר ממעשה משובח, ואינני חושב שעל הזואולוגים ועל האקדמיה ללכת שבי אחריה. הרי בערבית מל"צ אינו מוסב לחלקות דגים דווקא.

מ' בראשור: רבות המילים שלידתן בטעות, ומספרים לנו שהשם כבר מהלך עשרות בשנים.

י' ורנר: אין מדובר רק בשינוי הרגל הדיבור של המשתמשים בשם עמליץ, אלא גם בשינוי המילונים שהשם מופיע בהם, וכידוע להם, אין זה דבר של מה בכך.

ד' גולני: בלקסיקון של דור ישנו עמליץ כחול, והוא אמנם מקובל מאוד. הבעיה היא שקרוב המשפחה שלו, ה-white shark, המוכר מהסרטים, נקרא בלקסיקון זה קרחה לבנה. השם הזה מוכר הרבה פחות, ולכן מוטב לדעתי לקרוא לקרחה הלבנה עמליץ לבן. זהו מהמקרים היחידים שהצעתי לשנות מהשמות שהנהיג דור.

א' דותן: אם זה כריש, מדוע אינו נקרא כריש?

ד' גולני: מדובר במשפחות שונות. לא נוכל לקרוא לעמלץ כחול, למשל, כריש כחול, התפוס כבר למין אחר של כריש.

מ' עסיס: עמלץ מזכיר את סיפורה של המילה פוחלץ, שנולדה מתוך שיבוש הכתיב פוחלין, ואינני רואה סיבה לדחותו.

א' אבנר: כאמור מילים רבות נולדות מתוך טעות. ידידי המנוח אבא בנדויד ביקש לפסול את השימוש בַחֲרָף משום שיסודו בטעות. זו איננה הבעיה. אולם אם יש כפילות בשמות עמלץ וקרחה, אפשר להאחידם בכיוון הפוך: לעמלץ כחול לקרוא בשם קרחה כחולה.

י' בן-טולילה: השורש קר"ח שכיח בעברית, ועדיף שלא לתפוס את המילה קְרָחָה, היכולה בעתיד להיות מילה בשימוש כללי, לשם של דג דווקא. אני מעדיף אפוא להאחיד בכיוון של עמלץ.

ש' אירמאי: המילה עמלץ מופיעה לעתים קרובות בתשבצים של "ידיעות אחרונות" ושל "הארץ", דבר המעיד על שגירותה.

הצבעה

בעד עמלץ - 8

בעד קרחה - 2

מ' בראשור: עתה עלינו להכריע אם זהו עַמְלָץ או עִמְלָץ. מה נוהג בקרב אנשי המקצוע?

ד' גולני: עמלץ.

הצבעה

בעד עַמְלָץ - 11

בעד עִמְלָץ - 1

הוחלט: עמלץ כחול, עמלץ לבן.

מ' בראשור: הגענו אל שאלת ארבע-קו. השם ותיק מאוד - עוד משנות השישים - ושם המספר ארבע משמש בו תחילית. אחת הבעיות היא שתחילית זו משמשת הן לפני שם עצם זכרי הן לפני שם עצם נקבי, ויש בזה כדי לתת הכשר לטשטוש ההבחנה בין זכר לנקבה במספרים, טשטוש ההולך ופושט בקרב דוברי העברית. אחת ההצעות היא להמיר את ארבע- בתחילית רַב־ע.

י' ורנר: כאמור אין מדובר בשם חדש; את השם ארבע-קו קיבלה האקדמיה כבר

בשנת תשכ"ג. אני מודאג עקרונית מכל שינוי בהחלטות קודמות וקדומות. כל שינוי כזה פותח פתח לשינויים נוספים ומערער את היציבות, הנדרשת מאוד בתחום השמות.

א' דותן: התחילית המוצעת תיתפס כמציינת רִבֵּעַ ולא ארבע, וכך היא גם תיקרא.

ש' אירמאי: השורש רב"ע איננו מציין רק ארבע, אלא גם ריבוע ורבע. את השימוש בשמות המספר מארבע ועד תשע כתחיליות כבר קיבלו ועד הלשון והאקדמיה, והם משמשים במילוני הפיזיקה, המתמטיקה, הכימיה וכיו"ב למן שנות העשרים. לא נוכל לבוא היום ולשנות את מה שנוהג כבר שבעים שנה.

ק' כ"ץ: אף שהתחילית חד- שונה משם המספר אחד, פירוש חד בארמית הוא 'אחד' ולא 'אחת', ובכל זאת יש לנו חד-קרן. אינני רואה הבדל גדול בין זה ובין השימוש בארבע גם לפני זכר וגם לפני נקבה.

א' דותן: חד-, דו-, תלת- אינם ניטים בעברית, ולכן הם כשרים לשמש בתפקידם זה. הבעיה קיימת מארבע ומעלה.

מ"צ קדרי: כל התחיליות הללו החלו דרכן כשמות מספר, והיום הן ושמות המספר מצוינים במילונים כמילים הומונימיות.

י' בן-טולילה: את המספרים אפשר לציין בעברית גם באותיות. אף שאני יודע שההצעה לא תתקבל, אפשר היה לחשוב על פתרון בכיוון של דל"ת-קו, כמו דל"ת אמות.

מ' זמלי: במונחי המוזיקה קבעה האקדמיה ט"זית (1/16) מט"ז ול"בית (1/32) מל"ב.

הצבעה

בעד קיום ארבע כתחילית - 14

הוחלט להשאיר על כנו את השם ארבע-קו.

מ' בריאשר: שלוש הערות נוספות קיבלנו מהאד' דותן. האחת, הצעת התיקון באשר לכתוב המילה חדגוני (רשימה ג, מס' 9: זְנִבְתָן חַדְגוֹנִי), מתקבלת. לפי החלטת האקדמיה, היא נכתבת בתיבה אחת, בלא מקף; השנייה נוגעת למונח אחר ברשימה זו: פְּרִישִׁשׁוֹן הָדִי. כידוע במקרא השם הוא הדי, והדגש בדל"ת מעיד על הידמות הנו"ן שהייתה במקור. אנשי המקצוע ביקשו להתיר את הצורה הוּדִי, והאד' דותן ביקש להביא את ההצעה לדיון.

א' דותן: מבחינת הדקדוק אין בשם התואר הָדִי כל דופי: השם הדי מוטעם מלעיל,

אך כשנספסת סיומת התואר יי והמילה מוטעמת מלרע, אין מנוס מניקוד ההברה הראשונה – הברה סגורה בלתי מוטעמת – בקמץ קטן. בכתיב חסר ניקוד הבעיה נפתרת; יש לכתוב הודי. אך אני חושש שתנועת הה"א בכתיב המנוקד תיקרא a, לא o, ואיש לא יבין את הקשר להודו. אין זאת אלא שהפעם הזאת אנחנו חייבים לעבור על מידות הדקדוק: לראות בשם שלפנינו שם פרטי ולהטעימו מלעיל, בין שנחליט שהדל"ת גרושה ובין שלא.

י' בלאו: הדיי איננו שם פרטי, שהרי הוא משמש גם שם תואר רגיל.

ר' גדיש: אפשר לפתור את הבעיה אם לצד השם המנוקד יכתב השם בכתיב חסר הניקוד במקום שיש ביניהם הבדל. כך החלטנו לעשות גם ברשימת שמות צמחי ארץ ישראל.

מ' בר-אשר: הצעתך מתקבלת. שאלתו השלישית של האד' דותן היא על השם המשונה טְרִיגוֹן קְנִטְרִי (רשימה ג, מס' 80). מה פירוש קְנִטְרִי?

ק' דובנוב: המקבילה הלועזית היא Centroura, ומקורה ביוונית; שם מדובר בהלחם של שתי מילים יווניות שפירושן 'קוץ' ו'זנב', היינו 'קוץ בזנב'.

ד' גולני: כאן לא שינינו מהמצוי בלקסיקון של דור, אך לאחר שנודע לי שיש משיגים על השם, חשבתי על שם תואר חלופי: מגובשש. גבו של הדג מאופיין בגבשושיות.

מ' בר-אשר: אם נוח לזואולוגים עם ההצעה העברית הזאת, האקדמיה בוודאי מבכרת אותה על פני שאילה מהלעז. שם התואר מגובשש מופיע גם בשמות אחרים ברשימה, כגון מְלֶאךָּיִם מְגַבְשָׁשׁ.

בכך סיימנו את העיסוק בשלוש רשימות בעלי החיים, ואני רוצה להודות לאד' ורנר וגולני על שעשו דרכם לכאן וסייעו בדיננו.

שלוש רשימות בעלי החיים שהובאו לפני המליאה אושרו – עם התיקונים שהוחלט עליהם.

ג. מונחים בטכנולוגיית המידע

הודעת הוועד המשותף לוועד המינוח ולוועד הדקדוק

א. מונחים שחזרו מן המליאה

1. portability

בשנת התשנ"ו קבע הוועד המשותף את המונח: שֻׁלְבוּת. לאחר מכן התקבלו ערעור של

הוועדה לטכנולוגיית המידע ובקשה לאשר את הצעתה: יבילות. בטעות הובא המונח לאישור המליאה רמא לפני הדיון בערעור.

בדיון בערעור בוועד המשותף ב"א באב התשנ"ח הוסכם שאמנם המונח portability אינו מבטא בדיוק את התכונה שמדובר בה (ההתאמה של מערכת מסוימת למחשבים שונים או לפלטפורמות שונות), אבל מכיוון שמונח זה משמש בצבא (בהקשר אחר), התקבל ערעור הוועדה.

הוחלט אפוא: יבילות - portability.

2. aliasing

המונח העברי שִנְשׁוֹן כתרגום ל־aliasing הובא לישיבת המליאה רמא, ולא אושר משום שהחברים לא הבינו מה טיבו.

יו"ר הוועדה לטכנולוגיית המידע אמנון שפירא הסביר לוועד המשותף שמדובר במין צל של בבאות על הצג, וקצות כל בבואה נראים כקו שבור המזכיר שיניים.

ב. מונחים שאושרו בוועד המשותף

1. קֶשֶׁחָ - firmware

2. to upload ; to download

הצעת הוועדה: טַעַר־מַטָּה, טַעַר־מַעֲלָה. עלה הקושי ביצירת יפעלים מורכבים כאלה בעברית. השימוש המקובל אצל משתמשי האינטרנט - הוֹרִיד וְהַעֲלָה.

הוחלט: טַעַן - to load. הדוברים יצינו את כיוון הטעינה.

3. מַעֲבֵד זָעִיר, מַעֲבֵד מִיקְרוֹ - microprocessor

4. מַעֲגֵל פְּלִיל, מַעֲגֵל מְשַׁלֵּב - integrated circuit

5. מְסוֹף תְּחָם - programmable terminal

6. מְסוֹף לֹא תְּחָם - dumb terminal, nonprogrammable terminal

7. מְסוֹף צַג - video display terminal

8. מְחַשֵּׁב בְּרַפְּסִים - laptop computer

9. מְחַשֵּׁב עָל - supercomputer

ג. רוויזיה לפרק 7

הוועד המשותף דן ב־28 מונחים מן הרוויזיה לפרק 7 "תכנות מחשבים" - שיש בהם חידוש לשוני או שינוי החלטה קודמת. הפרק במהדורתו החדשה עומד לצאת לאור מטעם מכון התקנים.

מ' בראש: בסעיף זה - מונחים בטכנולוגיית המידע - אנו זקוקים לעזרתו של האד' שפירא, היושב בראש הוועדה לטכנולוגיית המידע. לפנינו שני מונחים, portability ו־aliasing, שכבר דנו בהם פעם והחזרנו לוועדה, וכן רשימה של תשעה מונחים שאושרו בוועד המשותף.

א' שפירא: למילה האנגלית portability יש כמה מובנים. בהקשר שלנו - software portability או program portability - מדובר בתכנה שניתן להעבירה בלא קושי

ממחשב אחד למשנהו או מפלטפורמה אחת לאחרת. בוועדה במכון התקנים התלבטנו לא מעט בשאלה איזה הוא התרגום הנכון כאן. התברר לנו שבממר"ם, יחידת המחשבים של צה"ל, משמשת המילה הצה"לית יְבִיל, והחלטנו לאמצה כאן.

מ' בריאשר: נדמה לי שבישיבת הוועד המשותף דובר בתכנה משתלבת ולא בתכנה מועברת. כך הגענו להצעה שולֵבֹת.

א' שפירא: התכונה של התכנה עצמה היא תכונת היבילות. תוצאתה היא השתלבות התכנה בסביבתה החדשה. המילה יְבִילֹת בהקשר זה נעשית יותר ויותר מוכרת.

מ"צ קדרי: אני תומך בהצעה יבילות. השורש מוכר, גזורים ממנו פעלים בבניינים הפעיל והופעל, ואין במילה כל זרות. איני מוצא סיבה שלא לקבלה.

גב"ע צרפתי: האם אין לאקדמיה בעיה עם גזירת שמות תואר במשקל פְּעִיל?

ג' בירנבאום: כל עוד זו החלטה לגופו של כל שם ולא החלטה גורפת, אין לאקדמיה התנגדות עקרונית.

ההצעה יְבִילֹת (portability) התקבלה בלא הצבעה.

א' שפירא: כפי שמוסבר בהודעה שלפניכם, המונח שְׁנוּשׁוֹן מוצע לאותו קו במחשב שמאבד לעתים את צורתו ומופיע כקו שבור, מרוסק, כפול או עם צל.

א' טל: אני מציע קו משונן. משונשן נשמע לי מפחיד מדי.

ש' אירמאי: משונן אינו מתאים כאן כי לדבר משונן יש בדרך כלל שיניים גדולות. כפי שצינתי בישיבה רמא, ביאליק הוא שחידש את המילה שנושון. הוא הכין רשימה של צורות עלים שהתפרסמה בשנות העשרים בלשוננו, והציע שעלה בעל שיניים קטנות ייקרא משונשן. אני חושב שהמילה מתאימה מאוד לתופעה שעל צג המחשב.

י' בן-טולילה: המונח שנושון מתאר את הביטוי הגרפי של תופעת ה־aliasing במחשב, אך התופעה נרחבת יותר. נדמה לי שבאנגלית המונח aliasing מציין את הסיבה לתופעה: תדר אחד המפריע לתדר העיקרי שמעוניינים בו. מכל מקום את תופעת ה־aliasing אני מכיר גם באקוסטיקה. כדי למנעה עושים שם anti-aliasing; גם בסרטי קולנוע יכולתם להבחין במקרים שגלגלי המכונית הסתובבו בשל חוסר התאמה בין מהירות הסרט למהירות הגלגל. המונח שנושון עונה אפוא רק על בעיית גרפיקת המחשב ולא על התופעה הכללית.

מ' בריאשר: המילה הובאה לפנינו כמונח מתחום המחשב ולא כמילה בשימוש כללי.

השאלה היא אם עלינו לחפש מילה שתתאים לכל ההקשרים או אם לצמצם עצמנו לעולם המחשבים בלבד.

ר' גדיש: גם בתחום המחשבים אין המונח שנשון מקיף את התופעה כולה. לא תמיד הקווים בעלי שיניים; לעתים יש הפרעות אחרות, לדוגמה צל.

א' אבנר: אני תומך בדעתו של האד' בן-טולילה. המונח האנגלי לתיאור התופעה במחשב נראָה לי תמוה עד ששמעתי את הסברו, שאין זה אלא מקרה פרטי של תופעה רחבה בהרבה. ראוי אפוא לדעתי למצוא מונח שיתאים לכל ההקשרים. בהנחיה זו אני מציע להחזיר את המונח לוועדה.

א' שפירא: התופעה קיימת אמנם גם בתחומים אחרים, אך בדרך כלל יש לה ביטוי גרפי.

א' יבין: אני מציע לקרוא לתופעה עֲוִתוּת, מעין סוג של עיוות, שהרי התמונה או הקול מתעוותים. זה מתאים יותר ומקיף יותר משנשון.

מ' בר-אשר: מה אומר איש המקצוע?

א' שפירא: אינני יודע. אני צריך לדון בהצעה עם חבריי בוועדה.

הוחלט להחזיר את המונח *aliasing* לוועדה לטכנולוגיית המידע ולהמליץ לפניה על עֲוִתוּת.

מ' בר-אשר: על רשימת המונחים שבסעיף קטן ב לא היו השגות. האם יש למישהו הערות?

א' דותן: האם אפשר להסביר מה ההבדל בין חֶמְרָה (hardware) ובין קְשָׁחָה (firmware), שאנו באים כעת לאשרה?

א' שפירא: עד לפני שנים מספר הדברים היו ברורים: ישנה חמרה – הברגים, הברגלים, החוטים, השבבים וכיו"ב, וישנה תכנה – תכניות המחשב שכותבים. היום החמרה אינה עומדת לעצמה; היא אינה קיימת אלא אם היא משולבת בתכנה. שילוב החמרה והתכנה, היינו הקשחה, הוא היום יחידת הבסיס של המחשב המודרני.

א' אבנר: בהקשר של מְחַשֵּׁב בְּרֵפִים (laptop computer) אני מבקש להעיר על הזהירות שיש לנקוט כשהולכים בדרך של תרגום מילולי. בתרגום דגן אין כל רע, אך ראוי לזכור כי פתרונות שיפים לשפה אחת אינם מתאימים בהכרח לשפות אחרות.

אושרה רשימת המונחים שבסעיף ב.

ד. מילים בשימוש כללי

הודעת הוועדה למילים בשימוש כללי

1. רב־אֶמְצָעִים – מולטימדיה
2. מכתב אב, מסמך אב, טופס אב (הנסמך משתנה לפי העניין, הסומך קבוע – אב) – master card; וכן תְּקָלִיט אָב, קְלֶטָּת אֵם.
3. תְּמָלִיא – שם כללי לכל סוגי הבצקים של פאי
4. לְמוֹדֵי לְקוֹת, לְמוֹדֵי לּוֹקוֹת – disability studies
5. אַרוּחַת קוּחַ וְלֶךְ (הצעה נשנית) – take away
6. שְׁקָר, קְצִיף – מילקשייק. אל הקְצִיף מצרפים סומך: קציף חלב, קציף סודה וכד'.

רקע

1. רב־אֶמְצָעִים – מולטימדיה – שילוב של כמה אמצעי תקשורת או אמצעים אמנותיים לצורך מסירת מָסָר. השילוב הזה משמש בחינוך, באמנות, בקולנוע ועוד. בוועדה הועלו ההצעות האלה: רב־אֶפִּיק, רב־אֶפֶן, רב־אֶפְנִי, רב־תְּנֶן, רב־אֶנְפִי. במילון למונחי הפסיכולוגיה (תשמ"ו) נקבע: אמצעי תקשורת המונים, כלי תקשורת המונים – mass communication media. מכיוון שמדיה במולטימדיה אף היא משמעה אמצעים, הוחלט: רב־אֶמְצָעִים; אפשר לגזור ממנו שם עצם מופשט: רב־אֶמְצָעִיּוֹת. עוד צוין שאין הוועדה דנה במילה מדיה – אם לשנותה למדיום או למדיומים; מדיה היא צורת הרבים בלעז, אך היא נתפסת בעברית צורת נקבה בשל הסיומת שלה.

2. master card

- master card הוא עותק מקורי של מסמך, תקליט, סרט וכיו"ב, שממנו משכפלים עותקים. בכמה ממילוני האקדמיה נקבע אָב תמורת master, למשל: תְּכִיֶּת־אָב – master plan (תכנון מרחבי, התשמ"ח); מְלוֹאֶת־אָב – master panel (צְבָעוֹת, התשנ"ג). הוחלט אפוא להתאים נסמך למילה אב לפי העניין: מְכַתֵּב אָב, מְסַמֵּךְ אָב, טֶפֶס אָב; וכן תְּקָלִיט אָב, קְלֶטָּת אֵם.

3. תְּמָלִיא – שם כללי לכל סוגי הבצקים של פאי מלכתחילה נדרשה הוועדה למצוא חלופה למילה pie. בישיבה הוצע למצוא שם כללי לכל סוגי הבצקים שמהם הפאי עשוי, והוצע תְּמָלִיא. למשל: אם הפאי ממולא בתפוחים, הוא ייקרא תְּמָלִיא תְּפוּחִים.

4. לְמוֹדֵי לְקוֹת, לְמוֹדֵי לּוֹקוֹת – disability studies
הכוונה לקורס אקדמי, המקובל בעיקר בחוץ לארץ (למשל באנגליה), העוסק בפיתוח שיטת למידה למוגבלים למיניהם בעיקר מבחינה פסיכולוגית, אך גם לבעלי מוגבלות פיזית, כגון חירשים ועיוורים.

במונחי פסיכולוגיה (תשי"ג) נקבע: לְקוֹת תְּקָרִיאָה – reading disability.

חברי הוועדה קיבלו גם "לימודי לוקות" על דרך שונות.

5. אַרוּחַת קַח וְלֶךְ – take away

הדיון במונח הוחזר לוועדה לאחר שנדון במליאה (בישיבה רמ).

במליאה הוסרו ההצעות: ארוחה הביתה, מנה ארוזה.

ואלה ההצעות שהוצעו במליאה, אך לא הצביעו עליהן: א. פת חטופה, ארוחה חטופה, מזון

חיפזון; ב. אוכל מוכן לקחת הביתה, ארוחה לקחת, ארוחה לְקַיֵּחַ.

חברי הוועדה החליטו לדבוק בהצעה – אַרוּחַת קַח וְלֶךְ, והם מציעים אותה שוב למליאה.

6. שֶׁקֶר, קֶצֶף – מילקשייק

המונח הוחזר לוועדה לאחר דיון במליאה (בישיבה רמ).

הוועדה הציעה למליאה שֶׁקֶשֶׁקֶת, והמליאה דחתה את ההצעה.

לאחר דיון מחדש הוועדה מציעה למליאה שתי הצעות: א. שֶׁקֶר – על דרך שֶׁקֶר, מזכיר

בצלילו שייק+קר; ב. קֶצֶף – אל הקציף מצרפים סומך: קֶצֶף חֶלֶב, קֶצֶף סוּדָה וכדומה.

מ' בר־אשר: אני פותח את הדיון בהצעות לשש מילים, פרי עבודתה של הוועדה

למילים בשימוש כללי. אחת מהן – ארוחת קח ולך בשביל take away – כבר עלתה

לדיון בישיבה רמ, ולמרות הסתייגותנו אז הוועדה דבקה בהצעתה ומביאתה שנית. אשר

להצעה רב־אמצעים, ידוע לי כי האד' צתרי מתנגד לה.

נ' צתרי: הצעתי בוועדה רב־אפיק, אבל דעתי לא התקבלה.

מ' עסיס: בדומה להצעתו של האד' צתרי אני מציע רב־ערוצים. ערוץ נראה לי

מתאים יותר לתקשורת מאפיק.

א' דותן: רב־אמצעים הוא שם עצם או שם תואר?

מ' בר־אשר: שם עצם, כמו רב־טבחים.

א' דותן: זה נשמע לי יותר כשם תואר.

מ' זמלי: ההצעה רב־אמצעים אינה טובה. מולטימדיה משמשת פעמים רבות כסומך

בצירופים, כגון חברת מולטימדיה, תכנת מולטימדיה וכד', והתחליף העברי רב־אמצעים

צריך לשמש כשם תואר. לא נוכל לומר חברה רב־אמצעים שהרי יכולה גם להיות

חברת מולטימדיה דלת־אמצעים. כדאי אולי להשתמש במילה שכבר משמשת במילונינו

מֶצֶע, כמו מֶצֶע מְבֻדָּד במונחי החשמל, ולקבוע רב־מֶצֶע כשם תואר שאפשר להטותו לפי

שם העצם שהוא בא לתאר.

ר' אלמגור־רמון: מעשי יותר לדעתי לקבוע שם עצם שישמש סומך, כמו מולטימדיה.

ש' אירמאי: רב־אמצעים יכול להתפרש כשם עצם וכשם תואר, אך רוב־אמצעים הוא

חד־משמעי – שם עצם.

י' ייבין: אני בעד הצעתו של האד' צתרי בשינוי קל: רב־אפיקים; או כהצעתו של האד' אירמאי רוב־אפיקים.

א' דותן: אפשר גם לשכלל את הצעתה של הגב' זמלי ולהציע רוב־מצע.

גב'ע צרפתי: אינני חושב שראוי לנו לתרגם את המונח או לחדש במקומו מונח עברי; אני חושב שיש להשאיר את מולטימדיה בלועזיותה.

א' אבנר: לכל ההצעות שהועלו כאן חסרונות גדולים. המילה אמצעי איננה מתאימה כלל. נכון שאמצעי מתרגם את medium על פי מילון הרומית הקלסית, אך מדיום בימינו אנו כבר מזמן איננו 'אמצעי' סתם; הוא הדין עם אפיק או ערוץ, המשמשות במדיום הטלוויזיוני במשמעות טכנית מסוימת מאוד; אם אנו באים לחדש מילה, מוטב שלא נעשה זאת על רגל אחת. ייתכן שמצע ראוייה, אך יש לדון בה בוועדה בכובד ראש. לא יהיה אסון גדול אם נמשיך בינתיים ונאמר מולטימדיה עוד כמה שנים.

א' אלדר: הצדק עם האד' אבנר. ברי כי המילה מדיה משמשת היום במובן 'אמצעי תקשורת' ולא 'אמצעי' סתם. לכאורה עלינו להשתמש בצירוף אמצעי תקשורת גם בכזונו לקבוע תחליף עברי למולטימדיה, אך התוצאה תהיה ארוכה ומסורבלת. אם ניקח לדוגמה את השורש של"ב, שהרי מדובר בשילובם של אמצעי תקשורת שונים, נקבל משהו מעין שֶׁלֶב אמצעי תקשורת. עיקר הבעיה בעובדה שאין באמתחתנו תחליף נאות למדיה, ועל כן מובטחנו שלא נמצא תחליף ראוי למולטימדיה. אין מנוס מלדבוק במולטימדיה.

ר' גדיש: המדיה כאן, עד כמה שאני מבינה, איננה רק אמצעי תקשורת, אלא אמצעים שונים של העברת מידע. למשל, אנציקלופדיית מולטימדיה, בהבדל מהאנציקלופדיה הרגילה, היא שילוב של קול, אנימציה, טקסט ועוד.

א' אבנר: אופרה היא למעשה מולטימדיה; היא משלבת גם מוזיקה וגם משחק ותפאורה.

מ' בר־אשר: נראה שהמולטימדיה כרוכה במדיה אך גם שונה הימנה, ונראה שלא נוכל להחליט היום על מונח ראוי. סוגיה כפולה זו חוזרת אפוא לוועדה למילים בשימוש כללי, ובינתיים תישאר המולטימדיה בלועזיותה.

ש' שרביט: אני מבקש להתייחס למס' 4: ולו בשל הכתיב יש להעדיף את לוקות על פני לקות. מי ידע אם זוהי לקות או לְקוֹת?

ג' בירנבאום: אילו באנו לחדש היום את המילה, היה לדברייך משקל נכבד. אך המילה לקות איננה חדשה; היא מצויה במילונינו כבר שנים הרבה ואף משמשת.

א' אבנר: לימודי לקות לאו מונח הוא. אם הלקות קיימת ורוצים ללמוד את הבעיות הכרוכות בה, מדובר בלימודי לקות; ואם ישאל השואל כיצד לומר, אפשר להשיבו כן. אך אין זה מונח שעל האקדמיה לחדש ולתת לו גושפנקה רשמית.

א' דותן: לקות איננה מילה בשימוש כללי. זהו מונח מקצועי, ואם האקדמיה כבר קבעה לקות, אינני רואה לשנות מהחלטתה.

מ' זמלי: אני מבקשת להתייחס להחלטות הקשורות במונח 2. מדוע לחרוג בקלטת ובמקום קלטת אב לקבוע קלטת אם? כבר היו נסמכים ממין נקבה שהוסמכה להם הסיומת אב, לדוגמה תכנית-אב ולא תכנית-אם.

ר' גדיש: אבל יש חברה אם וחברה בת.

ק' כ"ץ: בדברי הרקע על master card מדובר בעותק שמשכפלים ממנו עותקים נוספים. ברם תכנית-אב איננה תכנית שמשכפלים אותה. זוהי תכנית בסיס, תכנית שעקרונותיה מחייבים, וממנה מתפצלות תכניות אחרות. אני מציעה שלא לאמץ את הסומך אב במקרים שמדובר בשכפול, ובמקום מכתב אב, מסמך אב וכו' לקבוע מכתב מקור, מסמך מקור וכו'.

א' יבין: אינני מבין. המונח היחיד שאינו מתורגם הוא master card.

ר' גדיש: אין ל-master card מובן אחד. ככתוב בדברי הרקע, master card הוא העותק המקורי של מסמך, של תקליט, של סרט וכו' וב.

א' אבנר: העותק המקורי של סרט איננו נקרא master card אלא פשוט מקור.

א' דותן: יש הבדל בין אב כנסמך ובין אב כסומך. למשל, אב טופס הוא באמת הטופס שהעתיקו ממנו; טופס אב הוא טופס משותף לטפסים רבים, טופס שכדוגמתו עשויים רבים.

נ' צתרי: לפנינו דוגמה למילה רבת שימושים באנגלית, ולשווא ננסה למצוא לה שוות ערך עברית אחת. למשל, master key איננו 'מפתח מקורי' אלא 'מפתח הפותח את כל הדלתות'; master bedroom הוא 'חדר ההורים'. אני מציע אפוא לתרגם כל צירוף שיש בו המילה master לגופו.

ש' אירמאי: בוועדות הטכניות נזקקנו לא אחת לשאלת ה-master. פעמים השתמשנו במילה אב כחילוית ופעמים כסיומת. אני מסכים עם האד' דותן שיש חשיבות למיקום המילה אב לפני שם העצם או אחריו. אני גם מסכים עם האד' צתרי שאין לתרגם כל master באב.

אשר למונח master card, אינני מסכים עם הגב' גדיש. זהו מונח חשוב, וההגדרה שהובאה בדפים שלפנינו איננה נכונה. היא מתאימה ל-master אחר, אך לא ל-master card. card הוא כרטיס אב.

ר' סליג: בוועדה נדרשנו רק למשמעות שהבאנו לפניכם ל-master card, היינו 'עותק מקורי של מסמך, של תקליט, של סרט וכיו"ב'. לכן הצענו מסמך אב, סרט אב וכו'.

ש' שרביט: אני מבקש להתייחס למונח מס' 5, ההצעה הדו-משמעית ארוחה לקיחה היא הצעה מעניינת, אך הציבור לא יבין אותה. לכן אני תומך בארוחת קח ולך. כמוה כביטויים אחרים בימינו, כגון שא וסע.

י' רצהבי: אני מצטער מאוד שהוועדה חזרה דווקא למונח הבלתי מוצלח קח ולך. בעברית מצינו פת תרבה, ועל משקל צירוף זה נוכל לחדש פת חטופה או פת חפוחה, היינו פת שיש בה משום חיפוזן הן מצד אוכלה הן מצד נותנה. פת עדיפה על פני ארוחה, הקשורה בעושר של מזונות ונאכלת ביישוב הדעת.

א' אבנר: אשר למונח 6, אני מעדיף את קציף על פני שקר משני טעמים. ראשית, הוא פשוט ונוח לשימוש כשם כללי לקציפים ממינים שונים. כך יאמר קציף חלב, קציף סודה וכו'; שנית, אין על פי רוב בחידוש עברי המזכיר בצלילו את המילה הלועזית אלא התחכמות מיותרת.

ש' אירמאי: אני רוצה להזכיר שקציף הוא שייק, לא מילקשייק.

מ' זמלי: דעתי אינה נוחה מארוחת קח ולך. ראשית, כפי שאמרתי גם בישיבה רמ, חלק גדול מן ההזמנות לארוחות האלה נעשות היום בטלפון; שנית, קח ולך נשמע מעט בוטה. הייתי מעדיפה מונח בוטה פחות וקליט יותר, שיוכל ל-take away. אשר למילקשייק, לא בהקצפה עסקינן. בספרי הבישול שבדקתי מדובר בהקשר של שייק בערבול, בערבוב ובניעור, אך לא בהקצפה. זאת ועוד: קציף חלב נקרא בספרי הבישול משקה גלידה, וכך הייתי ממשיכה לקרוא לו. מדובר במשקה שרכיביו הם גלידה, חלב וסודה, ולכן קציף חלב איננו יותר קציף חלב משהוא קציף סודה, ולהפך – קציף סודה איננו המשקה היחיד במשפחה זו שיש בו סודה. את הדיון בפאי – תמליא – אני מבקשת לדחות לישיבה הבאה. ראשית, בין מונחי האקדמיה יש פאי שהוא פשטידה. שנית, יש בעיה אם התמליא הוא רק הבצק או הפאי כולו. ערכתי על כך מחקר מקיף, ואני רוצה להביאו בפניכם.

א' טל: כמי ששתה מילקשייקים רבים בחייו, אני יכול להעיד שזהו משקה רב קצף.

א' אבנר: הנטייה לתת לכל מונח קולינרי מילה עברית היא נטייה שאין לעמוד בה. יש

עשרות סוגי לחמניות, האם נציע לכל אחת מהן שם עברי? הדרך שהלכה בה הוועדה היא דרך טובה: לקבוע מונח סוגי כללי לפאי.

מ' זמלי: זוהי מהפעמים היחידות שאנשים משתמשים במונחי אקדמיה ואנחנו איננו מכבדים אותם. הפאי בנוי מבסיס, לרוב בצק, ועליו מילוי. בספרי בישול רבים שבדקתי משתמשים לבסיס הפאי במילה שהאקדמיה קבעה במונחי כלכלת הבית קלָתִית. בהגדרת תמליא שלפניכם נאמר 'שם כללי לכל סוגי הבצקים של הפאי'. אם זהו שם הבצק – במקום קלתית – כיצד ייקרא הפאי כולו? האם לא נועד התמליא להיות הפאי?

מ' בר־אשר: הצעתך לרחות את הדיון התקבלה. ננסה להגיע לסיכום הדיון בחמש המילים האחרות. כאמור, מולטימדיה חוזרת אל הוועדה למילים בשימוש כללי, ותישאר לעת עתה בלועזית. אשר ל-master card, קיבלנו את הבהרת המזכירות המדעית שאין מדובר בתרגום של כל master ואף לא בכרטיסים, אלא בתחום מוגדר של מסמכים, טפסים, קלטות, סרטים וכיו"ב. הצעת הוועדה היא להשתמש באב או באם כסומך. כנגדה עומדת הצעתה של הגב' כ"ץ להשתמש כסומך במילה מקור, שהיא שקופה יותר לדובר העברית הישראלית.

ר' אלמגור־רמון: אני מבקשת הבהרה לבחירה בין אב לאם. האם הסומך של שם עצם ממין זכר יהיה אב ושל שם עצם ממין נקבה יהיה אם?

מ' בר־אשר: אם תתקבל ההצעה, הסומך יהיה אב, אך כשהנסמך ממין נקבה אפשר גם אם.

הצבעה

בעד אָב או אֵם כסומך – 9

בעד מְקוֹר כסומך – 3

הוחלט כי לתרגום master card כעותק מקורי של מסמך, תקליט, סרט וכיו"ב ישמש הסומך אָב; כשהנסמך ממין נקבה אפשר גם אֵם.

מ' בר־אשר: המונח לימודי לְקוֹת, נראה לי שעלינו להעדיפו על פני לימודי לֹקוֹת, ולו משום שאת המונח לְקוֹת כבר קבעה האקדמיה. אלא אם כן באים כעת לערער על המונח לְקוֹת.

מ"צ קררי: הוועדה חוזרת בה מההצעה לימודי לֹקוֹת.

המונח לְמוֹדֵי לְקוֹת (disability studies) נתקבל בלא הצבעה.

מ' בר־אשר: שתי הצעות שמענו ל־take away: הצעת הוועדה ארוחת קח ולך

והצעת האד' רצהבי פת חטופה או פת חפודה. מאחר שאפשר גם להזמינה בטלפון, כדאי אולי לחשוב בכיוון של ארוחה נישאת.

מ"צ קדרי: מאי נפקא מינה? אם אתה מזמין בטלפון, השליח מביא את הארוחה במקומך. אין כל הברל.

א' אלדר: הרכיב קח בצירוף קח ולך נראה כניסיון למצוא תחליף עברי קרוב ל-take באנגלית. אך נכונים דבריה של הגב' זמלי; רבות מהארוחות הללו מוזמנות היום, ואין למזמין כל אפשרות לקחתן. המאפיין המשותף לכולן הוא שהן ארוחות, ועל כן הצעתי היא ארוחה ארוזה.

א' דותן: גם בטיסות הארוחות ארוחות, והן אינן take away. הביטוי העברי קח ולך יפה מאוד, ואף אם איננו מתאים בדיוק לכל סוגי הארוחות וההזמנות, מדוע לדקדק בו? זה איננו מונח אלא ביטוי יפה, ועל כן אין לחפש בו את כל הדיוקים שמצפים ממונח.

הצעה

- 10 – בעד ארוחת קח ולך
2 – בעד ארוחה ארוזה או ארוחה חפודה/חטופה

הוחלט: ארוחת קח ולך (take away).

ר' סליג: באנגלית take away משמעו קודם כול 'המקום שנמכר בו אוכל כדי לקחת הביתה'. מסעדה כזאת תיקרא אפוא מסעדת קח ולך.

מ' בראשר: אני מסכים. אנו חותמים את הישיבה בהצבעה על מילקשייק: הצעות הוועדה הן קציף או שְקֵר. הגב' זמלי ערערה על הצורך במונח, במיוחד יצא קצפה על יסוד הקצף, והיא הציעה לקבל את שמצאה בספרי הבישול משקה גלידה.

הצבעה

- 14 – בעד קציף

הוחלט: קציף.